

DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-55-50>

УДК 339.13:311:641.1(477.83)

Райтер Наталія Іванівна

кандидат економічних наук,

доцент, доцент кафедри підприємництва та торгівлі,

Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій

імені С.З. Гжицького

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7108-2539>**Мацьків Галина Володимирівна**

кандидат економічних наук,

доцент, директор Центру перепідготовки та підвищення кваліфікації

Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій

імені С.З. Гжицького

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1329-7355>**Nataliia Raiter, Halyna Matskiv**

Stepan Gzhytskyi National University of Veterinary Medicine and Biotechnologies of Lviv

**СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ КОН'ЮНКТУРИ
РЕГІОНАЛЬНОГО РИНКУ ПРОДОВОЛЬЧИХ ТОВАРІВ****STATISTICAL ANALYSIS
OF THE REGIONAL FOOD MARKET CONDITIONS**

Анотація. У статті розглянуто теоретико-методологічні особливості дослідження кон'юнктури регіонального ринку продовольчих товарів. Визначено, що як об'єкт аналітичного дослідження кон'юнктура регіонального продовольчого ринку відображає динамічну оцінку сукупності ринкових умов, актуальних на території регіону (Львівської області) в певний момент часу та виражених співвідношенням попиту та пропозиції на продовольчі товари. Досліджено структуру та основні характеристики регіонального споживчого ринку. Здійснено статистичний аналіз кон'юнктури регіонального споживчого ринку продовольчих товарів Львівської області. Оцінено стан та динаміку попиту на регіональному ринку продовольчих товарів, з'ясовано основні динамічні тренди та взаємозалежності. Проаналізовано основні показники пропозиції на регіональному ринку продовольчих товарів, визначено ємність продовольчого ринку Львівської області, його регіональну та товарну структуру.

Ключові слова: ринкова кон'юнктура, регіональний ринок продовольчих товарів, попит, пропозиція, ринкова ціна, виробництво, споживання, статистичний аналіз попиту та пропозиції за окремими товарними групами.

Summary. The purpose of this study is to explore the main trends in the development of regional food market conditions using statistical analysis methods. The article clarifies the definition of the regional food market as a complex system of economic relations concerning the purchase and sale of food products within a territorially limited region. It is established that the regional food market has a number of distinctive features determined by socio-economic, demographic, and geographical factors. As an object of analytical research, the market conditions of the regional food market reflect a dynamic assessment of the prevailing circumstances in a specific region (Lviv Oblast) at a given time, expressed through the relationship between supply and demand for food products. A statistical analysis of the regional food consumer market in Lviv Oblast is conducted. The state and dynamics of demand are assessed, with key trends and interdependencies identified. The results indicate that food demand in the region varies according to income levels, with a significant concentration observed in the regional center. A gradual transformation of consumer preferences towards a more balanced diet is identified: consumption of bread and potatoes is decreasing, while demand for fish, fruits, berries, oil, and vegetables is rising. The main supply indicators of the regional food market are also analyzed. The market capacity, along with its territorial and product structure, is defined. The statistical analysis confirms that Lviv Oblast demonstrates relative stability in food provision due to local agricultural production, food processing, interregional deliveries, and external imports. A trend analysis of consumer price dynamics is performed, reflecting the balance between supply and demand in the regional food market. The Russian full-scale invasion of Ukraine in 2022 has had a significant impact on market conditions, disrupting supply chains, changing consumer behavior, and increasing food insecurity risks. The regional food market of Lviv Oblast has shown resilience, but still experiences external pressures related to logistics, migration flows, and inflationary dynamics. The study's findings can be used as a basis for developing regional food policy measures aimed at ensuring sustainable development and improving food security.

Key words: market conditions, regional food market, demand, supply, market price, production, consumption, statistical analysis of supply and demand by individual product groups.

Постановка проблеми. Результативність підприємницької діяльності та успішність бізнесу в сучасних умовах залежить від ринкової пове-

дінки суб'єктів господарювання. При тому, в теперішню епоху масового споживання, вміння вловити споживчі потреби та спрогнозувати споживчі

запити покупців є запорукою високих прибутків не тільки торгівельного бізнесу, а й представників сфери виробництва. В складному ланцюгу надходження товарів до кінцевого споживача різні суб'єкти бізнесу можуть виступати як в ролі продавців так і в ролі покупців. Їх ефективність залежить від вміння оцінювати поточну ринкову ситуацію, адаптуватись до неї та прогнозувати її та передбачати поведінку суб'єктів ринку в конкретних ринкових умовах. З іншої сторони, споживчий ринок, особливо ринок продовольчих товарів, є дуже чутливим чинником формування продовольчої безпеки країни, усунення соціальної напруги та збереження добробуту населення.

Ринкова кон'юнктура як економічна категорія характеризує сукупність ринкових умов, які актуальні на певній території, в певний момент часу для певного товару. Ключовою характеристикою ринкової кон'юнктури є мінливість та динамічність основних її параметрів, а саме попиту, пропозиції та ціни. Багатогранність та різноманітність ринку продовольчих товарів зумовлює використання великих масивів інформації задля розрахунку, моніторингу та аналізу основних показників ринкової кон'юнктури, що обумовлює важливість та актуальність застосування статистичних методів під час кон'юнктурних досліджень, тобто статистичного аналізу кон'юнктури ринку продовольчих товарів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню основних теоретичних та методичних засад вивчення ринкової кон'юнктури, а також особливостей здійснення її практичної оцінки присвячено багато уваги в працях зарубіжних та українських науковців. Так, теоретичний аналіз основних складових категорійного апарату кон'юнктурних досліджень висвітлений в працях І.Б. Бабух та М.М. Єремії [1], Н.В. Березняк [4], Д.В. Максименко та Л.В. Кручак [10]. Методичні та методологічні особливості здійснення статистичного аналізу ринкової кон'юнктури досліджували О.А. Бовкун [5], Н. С. Іванова, Ю.Б. Лижник та Р. В. Шамрін [8], М.С. Рахман та І.В. Подліпан [15], В.В. Щербак [19] та інші. Сутність та особливості регіонального ринку продовольчих товарів досліджували М.Г. Безпарточний [3] та Н.М. Попадинець [12]. Проте, проблема статистичного аналізу кон'юнктури регіонального ринку продовольчих товарів вимагає більш глибокого і комплексного дослідження основних її складових, які впливають із особливостей регіонального продовольчого ринку та його економічної та соціальної ролі.

Мета статті. Метою дослідження є теоретико-методологічне опрацювання основних засад дослідження ринкової кон'юнктури та статистичний аналіз основних параметрів кон'юнктури найважливішої складової споживчого ринку,

а саме регіонального ринку продовольчих товарів, як інструменту формування продовольчої безпеки регіону та обґрунтування підприємницьких рішень основними суб'єктами ринку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Регіональний ринок продовольчих товарів – це одна з найсуттєвіших складових регіонального споживчого ринку, об'єктом торгівлі на якому є товари, які споживчі купують для вживання у вигляді їжі, тобто продовольчі товари. Його розвиток має вирішальне значення для задоволення базових потреб населення в продуктах харчування, підтримки малого бізнесу, формування доходів місцевих бюджетів та зниження соціальної напруги.

Регіональний ринок продовольчих товарів за своєю сутністю є складною системою економічних відносин (товарно-грошових, організаційних, фінансових, логістичних), які виникають в процесі купівлі-продажу продовольчих товарів на території обмежених певним регіоном, районом, містом чи територіальною громадою [12, с. 18; 3, с. 44].

Сучасні вітчизняні наукові джерела розглядають ринок продовольчих товарів, а з тим і його регіональну складову, як систему відносин між продавцями та споживачами продовольчих товарів. Так, І.В. Сухаревська, продовольчий ринок як вагому частину споживчого ринку, розглядає як форму організації суспільного споживання, яка відображається системою економічних взаємин між покупцями та продавцями продовольчих товарів. В рамках цієї системи покупцями виступають кінцеві споживачі (населення, домогосподарства), які купують товари для задоволення харчових потреб. При тому, основним принципом функціонування ринку продовольчих товарів є задоволення економічних потреб суб'єктів ринкових відносин, виражених попитом та пропозицією та урівноважених ринковою ціною [18, с. 67].

Регіональний ринок продовольчих товарів є географічною локалізацією продовольчого ринку в межах конкретного регіону, області, району чи територіальної громади. З організаційного погляду регіональний ринок продовольчих товарів являє собою розвинуту, багаторівневу форму організації процесу товарного обігу як натуральних, так і перероблених продуктів харчування. Як частині споживчого ринку, регіональному ринку продовольчих товарів притаманна велика кількість дрібних продавців, високий рівень конкуренції між ними на фоні зростання ринкової ваги та частки мережевої торгівлі.

Регіональний ринок продовольчих товарів характеризуються тими ж ознаками та характеристиками, що й загальний продовольчий ринок. Проте він має чітко встановлену локалізацію та специфіку виходячи із соціальних, культурних та демографічних особливостей конкретного регіону.

У центрі статистичного аналізу регіонального продовольчого ринку є ринкова кон'юнктура, яка в статистичному аспекті розглядається як сукупність змінюваних показників, що характеризують співвідношення попиту, пропозиції, цін, товарообігу, товарних запасів і очікувань економічних суб'єктів у межах ринку продовольчих товарів.

Ринкова кон'юнктура – це ситуативний стан ринку, який характеризується співвідношенням між попитом і пропозицією, рівнем ділової активності учасників ринку, коливанням цін, розміром продаж, змінами валютного курсу, заробітної плати, відсоткових ставок тощо. [1, с. 5-6].

Д.В. Максименко та Л.В. Кручак зазначають, що кон'юнктура товарного ринку – це економічна ситуація, яка склалась на ринку товарів в момент часу, і яка відображає співвідношення між попитом і пропозицією на певний вид товару [10, с. 152]

З аналітичної позиції сутність кон'юнктура регіонального продовольчого ринку відображає динамічну оцінку сукупності ринкових умов, актуальних на території регіону (Львівської області) в певний момент часу та виражених співвідношенням попиту та пропозиції на продовольчі товари.

Попит, пропозиція та ринкова ціна є найважливішими елементами продовольчого ринку та індикаторами його кон'юнктури. Багатогранність продовольчих товарів як об'єкта продажу зумовлює значний рівень диференціації показників ринкової кон'юнктури в розрізі окремих товарних груп чи окремих товарів. Перш за все, попит на продукти харчування визначається не стільки потребою в споживанні, а економічними можливостями покупця. Попит на продовольчі товари та готовність покупця здійснити покупку залежать від того, до якої групи товарів цей продукт харчування відноситься.

Аналізуючи попит на регіональному ринку продовольчих товарів, слід брати до уваги структуру споживання окремих товарів, динаміку цін, рівень еластичності попиту, тобто його залеж-

ності від ціни. Загалом, попит на регіональному ринку продовольчих товарів, виражає сукупну потребу в товарній продукції за певного рівня ринкових цін на продовольство та сировину і визначається на основі аналізу динаміки обсягів і структури товарної продукції та середнього рівня цін [16, с. 44].

Що стосується статистичного аналізу попиту на регіональному ринку продовольчих товарів, то важливим параметром її є місткість ринку або його ємність. Н.М. Попадинець зазначає, що показник ємності ринку продовольчих товарів безпосередньо залежать від рівня соціально-економічного розвитку регіону [12, с. 18]. Регіональні особливості побуту та харчування формують потребу в продуктах харчування, а рівень доходів та умови життя – спроможність придбати необхідні продукти за певною ринковою ціною. Споживання продовольчих товарів масштабується до рівня ємності регіонального продовольчого ринку під впливом чисельності та складу населення регіону [9, с. 132].

За результату статистичної оцінки динаміки ємності ринку основних видів продовольчих товарів у Львівській області ми спостерігаємо, що протягом 2017-2021 років ємність регіонального ринку хліба та хлібобулочних виробів й ринку картоплі зменшилась (таблиця 1)

Ключовими чинниками зменшення попиту на дані види продукції стало зменшення їх середньорічного споживання на фоні скорочення чисельності постійного населення. Ємність регіонального ринку м'яса та м'ясних виробів, молока, яєць та цукру майже не змінилась. Натомість ринок плодоовочевої та рибної продукції показує позитивну динаміку до зростання. А саме, ємність ринку риби та рибопродуктів зросла на 27,9%, а ринку плодів та овочів – на 32,5%.

В абсолютному вимірі ми спостерігаємо тенденцію до зростання ємності ринку овочів та баштанних культур на 65,3 тис. т, фруктів, плодів та ягід – на 40,2 тис. т, яєць – на 10,5 тис. т, молока та молокопродуктів – на 9,7 тис. т, олії –

Таблиця 1 – Аналіз ємності регіонального ринку продовольчих товарів у Львівській області, тис. т

Вид продукції	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2021 р. у % до 2017 р.
Хлібні продукти	246,3	234,1	235,6	234,5	229,9	93,3
Яйця	686,1	694,6	729,9	696,4	696,6	101,5
Риба та рибні продукти	21,0	22,5	23,7	24,0	26,9	127,9
Плоди та ягоди	123,6	138,2	147,2	146,5	163,7	132,5
М'ясо та м'ясні продукти	128,4	127,3	131,1	133,0	128,6	100,2
Молоко та молочні продукти	542,8	518,5	541,9	565,9	552,6	101,8
Олія	31,1	31,6	32,2	34,1	37,3	119,8
Картопля	465,6	455,2	449,0	451,1	445,6	95,7
Цукор	74,4	77,0	76,5	73,1	77,9	104,6
Овочі та баштанні культури	392,7	415,5	430,9	457,9	458,0	116,6

Джерело: розраховано на основі [2]

на 6,2 тис. т., риби та рибопродуктів на 5,9 тис. т. Натомість ємність ринку хліба та хлібопродуктів зменшилась на 16,5 тис. т., а ринку картоплі – на 20 тис. т.

Факторний аналіз динаміки ємності ринку продовольчих товарів Львівської області у 2017–2021 роках засвідчив, що ключовим чинником змін виступало зростання середньодушового споживання окремих категорій продуктів. Це свідчить про поступову трансформацію харчових уподобань населення у напрямі більш збалансованого раціону: знижується споживання хліба та картоплі, водночас зростає попит на рибу, плоди, ягоди, олію та овочі. Варто зауважити, що, незважаючи на позитивну динаміку споживання риби та плодоовочевої продукції на регіональному рівні, їх обсяги все ще залишаються нижчими встановлених норм.

Важливим чинником формування регіонального споживчого попиту є рівень доходів населення. Зазвичай, зростання доходів населення, супроводжується зменшенням споживання хліба, картоплі, сала та тваринних жирів, з одночасним зростанням рівня споживання м'яса, риби, олії, овочів та фруктів. Рівень доходів формує платоспроможний попит, тобто перетворює потребу

в продовольчих товарах на можливість зробити покупку [10, с. 153].

У Львівській області протягом останніх років фіксується тенденція до зростання номінального рівня доходів населення, основною причиною якого є зростання заробітної плати працівників. Попри зростання номінального розміру витрат на продукти харчування, із збільшенням рівня доходів, частка продовольчих витрат у сукупних витратах домогосподарств Львівської області зменшується.

Зростання доходів суттєво змінює структуру харчування населення Львівщини, а отже і структуру попиту на регіональному ринку продовольчих товарів. Як бачимо, зі зростанням рівня доходів населення Львівської області спостерігається трансформація харчових уподобань. Зокрема, у домогосподарств з вищими доходами спостерігається зменшення частки витрат на хліб та хлібобулочні вироби на 7,1 відсоткового пункту, порівняно з домогосподарствами з найнижчими доходами, на молочну продукцію – на 3,9 в.п., а на бакалійні товари – на 3,9 в.п. Водночас зростає частка витрат на овочі та фрукти (на 8,9 в.п.), м'ясо та м'ясні вироби (на 3,9 в.п.) і рибу з рибопродуктами (на 1,7 в.п.).

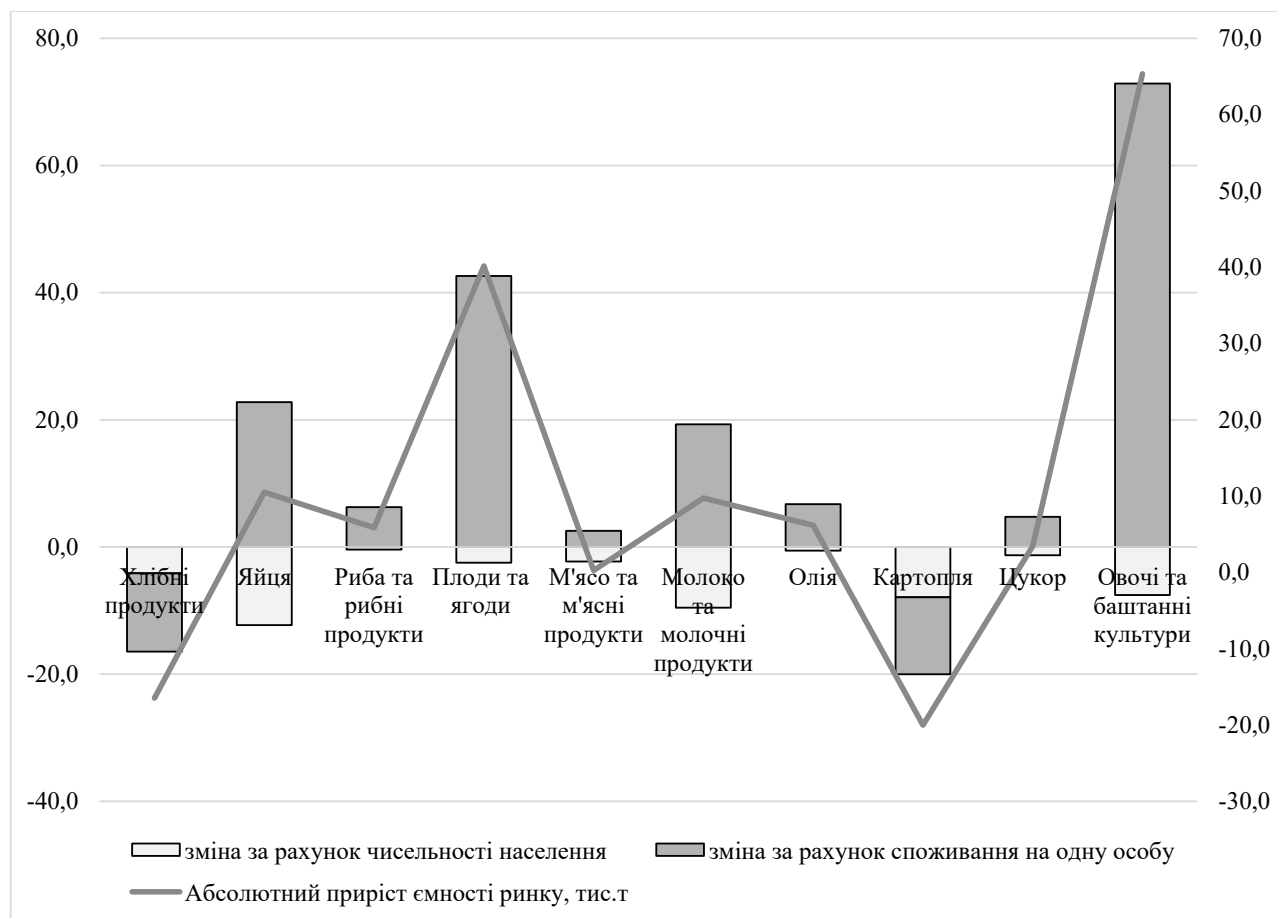

Рисунок 1 – Факторний аналіз зміни ємності регіонального ринку продовольчих товарів Львівської області
Джерело: розраховано на основі [2]

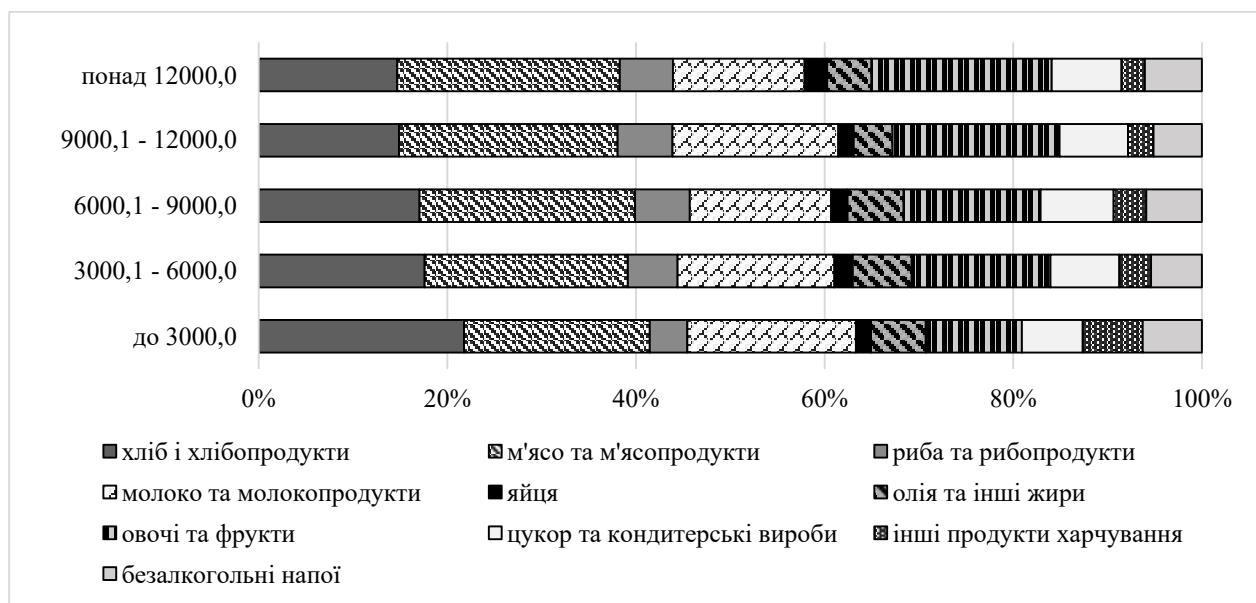

Рисунок 2 – Структура витрат на продукти харчування в домогосподарствах Львівської області залежно від середньодушового грошового доходу

Джерело: розраховано на основі [7]

Низький рівень доходів, навпаки, обмежує купівельну спроможність населення, змушує асортимент доступних товарів та зумовлює переорієнтацію на дешевші продукти, часто зі зниженими якісними характеристиками. Це спричиняє підвищену еластичність попиту до ціни у малозабезпечених верств населення, що має суттєвий вплив на сегментацію ринку.

Аналіз ринку продовольчих товарів Львівської області свідчить, що понад дві третини товарообороту зосереджено у місті Львів. Тут розміщені основні елементи оптової інфраструктури, великі торговельно-розважальні центри, супермаркети та спеціалізовані магазини. Завдяки вищому рівню доходів населення, структура споживання у Львові суттєво відрізняється від середньої регіональної.

Важливим індикатором кон'юнктури регіонального продовольчого ринку є пропозиція продовольчих товарів, яка охоплює обсяг продуктів харчування, який локальні оператори ринку (продавці) можуть запропонувати споживачам у межах певного часового періоду за цінами, що відповідають їхній економічній вигоді. Пропозиція на регіональному ринку продовольчих товарів формується під впливом технологічних можливостей місцевого виробництва, доступності привозних товарів, рівня конкуренції між учасниками ринку (виробниками, посередниками, продавцями), регуляторної політики, а також динаміки та структуру споживчого попиту [14, с. 90].

Статистичний аналіз пропозиції продовольчих товарів на регіональному ринку передбачає вивчення як фактичної товарної маси, що вже цир-

кулює на ринку, так і потенційної, яку продавці можуть забезпечити у разі потреби. Основними характеристиками пропозиції продовольчого ринку є місткість та насиченість регіонального ринку, а також його товарний потенціал.

Структурно пропозицію регіонального продовольчого ринку формують товари місцевого (локального) виробництва, а також завезені ззовні товари, які надходять із інших регіонів України (внутрішній імпорт) або з-за кордону (зовнішній імпорт). За видами товарів пропозиція регіонального продовольчого ринку складається з пропозиції продукції харчо промислової галузі та пропозиції продукції сільського господарства, що споживається у натуральному виді (картоплі, овочів, фруктів, молока, м'яса, яєць тощо).

За даними Головного управління статистики Львівської області, харчопереробні підприємства формують 8,8% від загального обсягу реалізованої продукції галузі та складають 4,3% від загального обсягу продажів вироблених в Україні продуктів харчування. У 2021 році підприємства Львівщини виробили 66,3% мінеральної негазованої води, 54,7% мінеральної газованої води, 12,8% м'ясних продуктів, 5,0% хліба та хлібобулочних виробів і 10,1% молока та молочних виробів від загального обсягу виробництва в Україні [17].

Через відсутність даних про виробництво продовольчих товарів в період війни, ми не можемо провести якісний трендовий аналіз. Проте, можемо припустити у 2022 році спад виробництва у Львівській області, як і загалом по країні, а у 2023 році певне зростання обсягів виробництва з урахуванням релокації підприємств.

**Таблиця 2 – Аналіз динаміки пропозиції продовольчих товарів
локального промислового виробництва у Львівській області**

Види продукції	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2021 р. у % до 2017 р.
М'ясо та птиця свіжі та заморожені, тис. т.	80,0	88,6	117,1	99,6	129,4	161,8
М'ясо копчене, солоне, ковбасні вироби та м'ясні консерви, тис. т.	11,7	8,0	8,7	9,5	9,2	79,1
Масло вершкове, тис. т.	2,9	2,6	2,4	3,0	2,1	72,4
Олії рослинні, тис. т.	14,6	8,3	14,5	6,6	6,7	45,9
Сир сичужний, плавлений та кисломолочний, тис. т.	0,2	0,1	1,6	*	*	*
Молоко та молокопродукти, тис. т.	36,9	55,1	63,5	*	*	*
Вироби борошняні кондитерські, тис. т.	5,1	5,9	7,7	6,8	7,6	149,0
Води натуральні мінеральні газовані, тис. т.	27,2	32,4	35,5	35,2	36,4	133,8

Джерело: розраховано на основі [2]

Загалом регіональний ринок продовольчих товарів Львівської області характеризується олігополією з домінуванням великих виробників, хоча дрібні підприємства також присутні, але їхній вплив на загальну пропозицію мінімальний через більші витрати та слабшу впізнаваність.

Ще одним джерелом товарної пропозиції на продовольчому ринку є сільськогосподарське виробництво. Зазначимо, що не вся продукція сільського господарства потрапляє на ринок у товарній формі – це переважно свіжі овочі, фрукти, молоко, м'ясо тощо. Проте, розвиток аграрного сектору, як сировинний чинник, впливає на харчопереробну галузь, визначаючи стабільність і доступність продовольчих товарів [13].

Оцінюючи аграрне виробництво Львівщини як складову товарної пропозиції на регіональному ринку продовольчих товарів, слід відмітити, що домінуючу роль у структурі валового аграрного виробництва відіграє експортно-орієнтована продукція, зокрема зернові, ріпак і соняшник, яка лише незначною мірою впливає на пропозицію регіонального продовольчого ринку.

Традиційно для Львівщини, приблизно половина валової продукції виробляється господарствами населення. Особливо вагомим внесок цієї категорії виробників у виробництво молока, яловичини, свинини, картоплі, овочів. Аналізуючи динаміку обсягів виробництва сільськогосподарської продукції на локальному регіональному рівні протягом 2019-2023 років, зазначимо, що фізичний обсяг виробництва усіх видів споживчо-орієнтованої рослинницької продукції, окрім овочів закритого ґрунту мав позитивний тренд до зростання.

Що стосується тваринницького сектору, то виробництво продукції скотарства (молока та яловичини) скоротилось майже на третину. Така динаміка свідчить про зниження активності малих особистих селянських господарств, які традиційно формували значну частку в регіональному виробництві продукції скотарства. Натомість збільшився обсяг виробництва свинини та м'яса птиці, тобто тих видів м'яса, які динамічно продаються та користуються підвищеним споживчим попитом.

**Таблиця 3 – Аналіз динаміки пропозиції продовольчих товарів
локального аграрного виробництва у Львівській області, тис. т.**

Види сільськогосподарських культур	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2023 р.	2023 р. у % до 2019 р.
Зернові культури	16437,3	16074,2	18278,6	19045,5	17713	107,8
Картопля	15728,4	16011,3	16813,6	18309,5	18266,8	116,1
Овочі відкритого ґрунту	7019,4	7994,6	8217,3	8407,5	8523	121,4
Овочі закритого ґрунту	71,8	72,2	74,6	67	67,4	93,9
Фрукти	907,7	1041,8	932,7	1031,3	1066,3	117,5
Плоди та ягоди	1226,2	1405,3	1309,3	1424	1464,7	119,5
Молоко	480,9	460,1	425,3	387,5	322,9	67,1
Яйця, млн шт	581,1	579,2	598,8	602	617,5	106,3
М'ясо в забійній вазі	130	129,1	147,3	147,2	151,8	116,8

Джерело: розраховано на основі [2]

Таким чином, впродовж останніх років структура та обсяги пропозиції регіонального ринку продовольчих товарів Львівської області зазнають поступових змін під впливом як внутрішніх економічних трансформацій, так і зовнішніх викликів.

У структурі пропозиції продовольчих товарів Львівської області переважають внутрішні джерела постачання. Значна частина товарної пропозиції формуються за рахунок локального виробництва. Особливо це стосується місцевого сільськогосподарського сектору, яке постачає значну частину молочної продукції, картоплі, м'яса птиці та яєць. Помітний внесок у забезпечення товарної насиченості регіонального продовольчого ринку робить також харчова промисловість області, представлена підприємствами з виробництва хлібобулочних, м'ясних та молочних виробів, цукру та олії. Водночас важливу роль відіграють поставки з інших регіонів України, що дозволяє задовольняти попит на крупи, овочі, фрукти, свинину та яловичину. Нажаль офіційної статистичної інформації про міжрегіональні переміщення продовольчих товарів немає.

Частина товарного асортименту регіонального продовольчого ринку надходить з-за кордону, що свідчить про наявну залежність від імпорту в сегменті продукції з обмеженим локальним виробництвом. На територію Львівського регіону завозиться з-за кордону переважно м'ясо та харчові м'ясні продукти, риба та морепродукти, молочна продукція, сири, м'ясні та рибні консерви, цитрусові, кава, шоколад та кондитерські вироби. Натомість експорт масла, соняшникової олії, цукру, кондитерських виробів та напоїв (алкогольних та

безалкогольних) зменшує пропозицію на регіональному продовольчому ринку [6].

Разом з тим, варто зазначити, що частина товарної пропозиції не відображена в офіційній статистиці, зокрема через функціонування неформальних каналів збуту (стихійних ринків, дрібної торгівлі в сільській місцевості та прямого продажу від виробника до споживача). У сукупності зазначене формує складну, динамічну та територіально диференційовану систему пропозиції продовольчих товарів Львівської області, яка поєднує елементи індустріального та аграрного постачання в умовах воєнної економіки.

Обсяги виробництва та постачання продовольчих товарів визначають рівень насиченості регіонального ринку та формують загальний обсяг товарної пропозиції. Водночас для комплексної оцінки ринкової кон'юнктури необхідно враховувати й цінову пропозицію. Остання відображає таку ціну на окремі види продукції, яка відповідає економічним інтересам виробників і реалізаторів, з урахуванням витрат на виробництво та очікуваного рівня прибутковості.

Як свідчить статистичний аналіз динаміки споживчих цін на продовольчі товари, найпомітніше зростання цін на продукти харчування припадає на 2022 рік, що цілком закономірно з огляду на загальноекономічні обставини того періоду. Динаміка індексів цін на ринку продовольчих товарів у регіоні демонструє стійку тенденцію до зростання, тобто щороку ринок характеризувався зростанням цін. Найбільш інтенсивне подорожчання спостерігалось у сегменті фруктів, риби та хлібобулочних виробів. Водночас порівняно стабільним залишалося ціноутворення

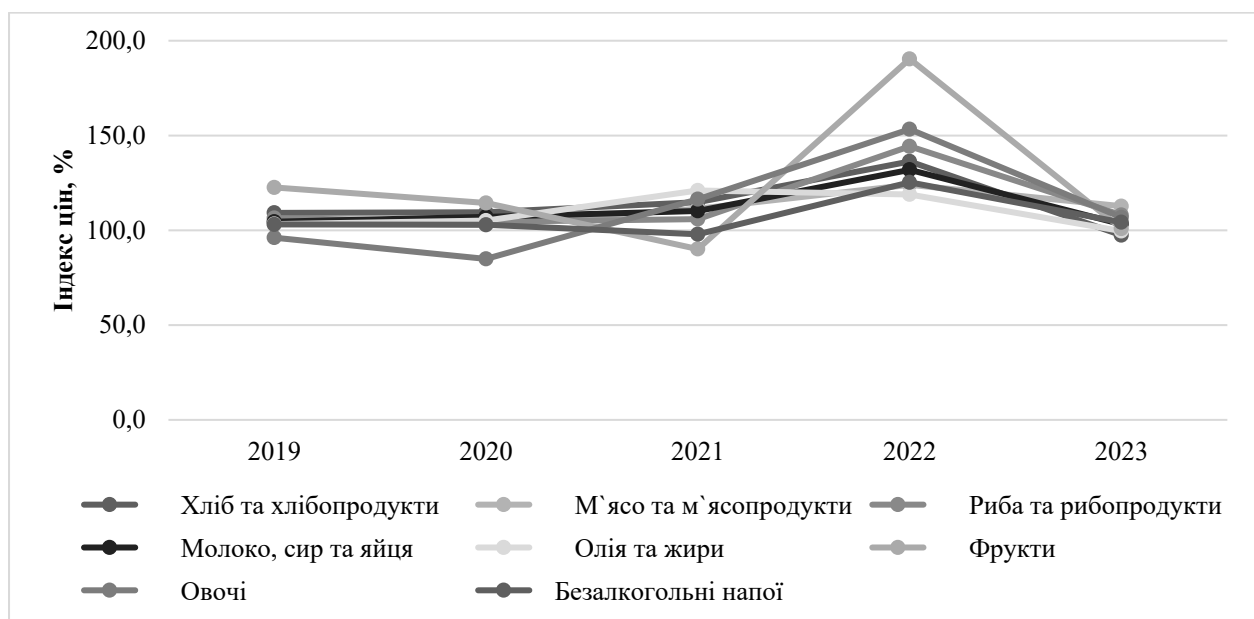

Рисунок 3 – Трендовий аналіз індексів споживчих цін у Львівській області

Джерело: розраховано на основі [6]

на безалкогольні напої, овочеву продукцію та рослинну олію.

Висновки. Ринкова кон'юнктура на регіональному рівні характеризується високим рівнем динамізму і потребує постійного моніторингу, оскільки формується під впливом як внутрішніх (доходи, виробництво, логістика), так і зовнішніх (економічна ситуація в країні, валютні коливання, воєнний фактор) обставин.

Статистичний аналіз ринкової кон'юнктури продовольчого ринку Львівської області засвідчив, що регіон характеризується відносною ста-

більністю продовольчого забезпечення, зокрема за рахунок локального аграрного виробництва, діяльності харчової промисловості та міжрегіонального постачання. Попит на продукти харчування в регіоні є диференційованим за рівнем доходів населення, зі значною концентрацією в обласному центрі, що зумовлено соціально-економічною структурою та купівельною спроможністю домогосподарств. Загалом, ринок демонструє адаптивність і потенціал до подальшого розвитку за умов підтримки внутрішнього виробництва та стабілізації макроекономічного середовища.

Список використаних джерел:

1. Бабух І.Б., Єремія М.М. Кон'юнктурні дослідження в системі маркетингового аналізу. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2021. Вип. 38. С. 5-9. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/38_2021ua/3.pdf (дата звернення 29.06.2025)
2. Банк даних. Держстат : сайт. URL: <https://stat.gov.ua> (дата звернення 07.07.2025)
3. Безпарточний М. Г. Розвиток регіонального споживчого ринку в системі ефективного функціонування торговельних підприємств. *Регіональна економіка*. 2015. № 4. С. 43-50. URL: https://re.gov.ua/re201504/re201504_043_BezpartochnyuMH.pdf (дата звернення 30.06.2025)
4. Березняк Н.В. Методичні підходи до побудови моделі кон'юнктурного дослідження, проведення аналізу і прогнозу ринкової кон'юнктури. *Наука, технології, інновації*. 2017. № 1 (1). С. 39-45 URL: https://nti.ukrintei.ua/wp-content/uploads/2018/05/2017-1_stat5_UA_povn.pdf (дата звернення 30.06.2025)
5. Бовкун О. А. Статистичний аналіз та прогнозування розвитку ринку товарів та послуг. *Економічні горизонти*, 2022. Вип. 4(22). С. 12–24. DOI: [https://doi.org/10.31499/2616-5236.4\(22\).2022.267013](https://doi.org/10.31499/2616-5236.4(22).2022.267013) (дата звернення 7.07.2025)
6. Головне управління статистики у Львівській області: сайт. URL: http://database.ukrcensus.gov.ua/statbank_lviv/Dialog/statfile_n.asp?lang=1 (дата звернення 26.06.2025)
7. Державна служба статистики України: сайт. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 08.07.2025)
8. Іванова Н. С., Лижник Ю. Б., Шамрін Р. В. Аналіз і прогнозування кон'юнктури товарного ринку для визначення напрямків застосування інструментів інтернет-маркетингу при просуванні товару. *Вісник ДонДУЕТ «Економічні науки»*. 2024. Вип. 2(77). DOI: <https://doi.org/10.33274/2079-4819-2022-77-2-20-26> (дата звернення 30.06.2025)
9. Катана А. В. Тенденції та особливості формування платоспроможного попиту на продовольчому ринку. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2016. Вип. 10(1). С. 129-133. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/10_1_2016ua/31.pdf (дата звернення 08.07.2025)
10. Максименко Д.В., Кручак Л.В. Особливості дослідження кон'юнктури товарного ринку. *Міжнародний науковий журнал «Освіта і наука»*. 2021. Вип. 1(30). С.151-154.
11. Оболенцева Л. В. Кон'юнктурні дослідження галузевого ринку: підручник. Харків : ХНАМГ, 2010. 249 с.
12. Попадинець Н.М. Регіональний ринок споживчих товарів: сутність і засадничі положення функціонування. *Регіональна економіка*. 2017. № 1. С.1 7-22. URL: https://re.gov.ua/re201701/re201701_017_PopadynetsNM.pdf (дата звернення 08.07.2025)
13. Райтер Н.І, Мацьків Г.В. Структурні зміни в аграрному підприємстві. *Організаційно-економічні та соціальні складові розвитку підприємництва*: збірник матеріалів II Всеукраїнської науково-практичної конференції. Львів: Львівський національний університет природокористування, 2023. С. 89-91 (дата звернення 15.07.2025).
14. Райтер Н. І., Мацьків Г.В., Юрченко О. Б. Сутність виробничої діяльності сільськогосподарських підприємств та особливості її організаційно-економічного забезпечення. *Формування ринкової економіки в Україні: науковий збірник Львівського національного університету ім. І. Франка*. 2023. Вип. 49. С. 84-95 (дата звернення 10.07.2025).
15. Рахман М. С., Подліпан І. В. Функціонування та статистичний аналіз кон'юнктури ринку сільськогосподарської промисловості України в експортно-імпортних відносинах. *Ефективна економіка*. 2018. № 9. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=6557> (дата звернення 12.07.2025)
16. Соколюк С. Ю., Бленда Н. О., Жарун О. В. Аналіз кон'юнктури продовольчого ринку та визначення стратегічних цілей його розвитку. *Економічний простір*. 2021. № 176. С. 43-47. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/176-6> (дата звернення 15.07.2025)
17. Стратегія розвитку Львівської області на період 2021-2027 років. Офіційний сайт ЛОБА. URL: <https://loda.gov.ua/documents/49999>
18. Сухаревська І. В. Споживчий ринок в сучасних умовах : дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: 08.00.01. Донецьк, 2009. 206 с.
19. Щербак В.В. Методологія дослідження кон'юнктури товарного ринку. *Приазовський економічний вісник*. 2017. Вип. 2. С. 30-35. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/priaev_2017_2_8. (дата звернення 08.07.2025)

References:

1. Babukh I.B., Yermiia M.M. (2021) Kon'iunkturni doslidzhennia v systemi marketynhovoho analizu [Market conditions research in the system of marketing analysis]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnogo universytetu. Seriya: Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo – Scientific Bulletin of Uzhhorod National University. Series: International Economic Relations and World Economy*, vol. 38, pp. 5-9. Available at: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/38_2021ua/3.pdf
2. Bank danykh. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy [Database. State Statistics Service of Ukraine]. Available at: <https://stat.gov.ua>
3. Bezpartochnyi M.H. (2015) Rozvytok rehionalnogo spozhyvchoho rynku v systemi efektyvnogo funktsionuvannia torhovelnykh pidpriemstv [Development of the regional consumer market in the system of effective functioning of trade enterprises]. *Rehionalna ekonomika – Regional Economy*, no. 4, pp. 43-50. Available at: https://re.gov.ua/re201504/re201504_043_BezpartochnyyMH.pdf
4. Bereznjak N.V. (2017) Metodychni pidkhody do pobudovy modeli kon'iunkturnoho doslidzhennia, provedennia analizu i prohnozu rynkovo kon'iunkturnykh [Methodical approaches to building a model of market conditions research, conducting analysis and forecasting market conditions]. *Nauka, tekhnolohii, innovatsii – Science, Technology, Innovations*, no. 1(1), pp. 39-45. Available at: https://nti.ukrintei.ua/wp-content/uploads/2018/05/2017-1_stat5_UA_povn.pdf
5. Bovkun O.A. (2022) Statystychnyi analiz ta prohnozuvannia rozvytku rynku tovariv ta posluh [Statistical analysis and forecasting of the development of the goods and services market]. *Ekonomichni horyzonty – Economic Horizons*, no. 4(22), pp. 12-24. [https://doi.org/10.31499/2616-5236.4\(22\).2022.267013](https://doi.org/10.31499/2616-5236.4(22).2022.267013)
6. Holovne upravlinnia statystyky u Lvivskii oblasti [Main Department of Statistics in Lviv Region]. Available at: http://database.ukrcensus.gov.ua/statbank_lviv/Dialog/statfile_n.asp?lang=1
7. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy [State Statistics Service of Ukraine]. Available at: <https://www.ukrstat.gov.ua>
8. Ivanova N.S., Lyzhnyk Yu.B., Shamrin R.V. (2024) Analiz i prohnozuvannia kon'iunkturnykh tovariv na rynku dlia vyznachennia napriamkiv zastosuvannia instrumentiv internet-marketyngu pry prosuvanni tovaru [Analysis and forecasting of market conditions to determine directions for using internet marketing tools in product promotion]. *Visnyk DonNUET «Ekonomichni nauky» – Bulletin of DonNUET “Economic Sciences”*, no. 2(77). DOI: <https://doi.org/10.33274/2079-4819-2022-77-2-20-26>
9. Katana A.V. (2016) Tendentsii ta osoblyvosti formuvannia platospromozhnogo popytu na prodovolchomu rynku [Trends and features of solvent demand formation in the food market]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnogo universytetu. Seriya: Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo – Scientific Bulletin of Uzhhorod National University. Series: International Economic Relations and World Economy*, vol. 10(1), pp. 129-133. Available at: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/10_1_2016ua/31.pdf
10. Maksymenko D.V., Kruchak L.V. (2021) Osoblyvosti doslidzhennia kon'iunkturnykh tovariv na rynku [Features of market conditions research]. *Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal «Osvita i nauka» – International Scientific Journal “Education and Science”*, vol. 1(30), pp. 151-154.
11. Obolentseva L.V. (2010) Kon'iunkturni doslidzhennia haluzevoho rynku: pidruchnyk [Market conditions research of sectoral markets: textbook]. Kharkiv: KhNAMH, 249 p.
12. Popadynets N.M. (2017) Rehionalnyi rynek spozhyvchykh tovariv: сутність і засадничі положення функціонування [Regional market of consumer goods: essence and basic principles of functioning]. *Rehionalna ekonomika – Regional Economy*, no. 1, pp. 17-22. Available at: https://re.gov.ua/re201701/re201701_017_PopadynetsNM.pdf
13. Raiter N.I., Matskiv H.V. (2023) Strukturni zminy v ahrarynomu pidpriemnytstvi [Structural changes in agricultural entrepreneurship]. *Orhanizatsiino-ekonomichni ta sotsialni skladovi rozvytku pidpriemnytstva: zbirnyk materialiv II Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii*. Lviv: Lviv National Environmental University, pp. 89-91. (in Ukrainian)
14. Raiter N.I., Matskiv H.V., Yurchenko O.B. (2023) Sutnist vyrobnychoi diialnosti silskohospodarskykh pidpriemstv ta osoblyvosti yoi orhanizatsiino-ekonomichnogo zabezpechennia [The essence of production activities of agricultural enterprises and features of its organizational and economic support]. *Formuvannia rynkovo ekonomiky v Ukraini – Formation of Market Economy in Ukraine*, vol. 49, pp. 84-95.
15. Rakhman M.S., Podlypian I.V. (2018) Funktsionuvannia ta statystychnyi analiz kon'iunkturnykh tovariv na rynku silskohospodarskoi promyslovosti Ukrainy v eksportno-importnykh vidnosynakh [Functioning and statistical analysis of the agricultural industry market conditions of Ukraine in export-import relations]. *Efektivna ekonomika – Efficient Economy*, no. 9. Available at: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/176-6>
16. Sokoliuk S.Yu., Blenda N.O., Zharun O.V. (2021) Analiz kon'iunkturnykh tovariv na rynku ta vyznachennia stratehichnykh tsilei yoho rozvytku [Analysis of food market conditions and identification of its strategic development goals]. *Ekonomichniy prostir – Economic Space*, no. 176, pp. 43-47. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/176-6>
17. Stratehiia rozvytku Lvivskoi oblasti na period 2021–2027 rokiv [Strategy for the Development of Lviv Region for 2021–2027]. Available at: <https://loda.gov.ua/documents/49999>
18. Sukharevska I.V. (2009) Spozhyvchyi rynek v suchasnykh umovakh [Consumer market in modern conditions]: dys. kand. ekon. nauk: 08.00.01. Donetsk, 206 p.
19. Shcherbak V.V. (2017) Metodolohiia doslidzhennia kon'iunkturnykh tovariv na rynku [Methodology of market conditions research]. *Pryazovskiy ekonomichnyi visnyk – Pryazovsky Economic Bulletin*, vol. 2, pp. 30-35. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/priaev_2017_2_8

Стаття надійшла до редакції 04.08.2025